

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 30 stycznia 2023 r.

Pozycja 30

POSTANOWIENIE z dnia 20 grudnia 2022 r. Sygn. akt Ts 157/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Wojciech Sych – przewodniczący
Piotr Pszczółkowski – sprawozdawca
Michał Warciński,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 3 listopada 2021 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A.B.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 23 października 2020 r. (data nadania) A.B. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, wystąpił o zbadanie zgodności: 1) art. 355 § 1 i 2 w związku z art. 13 § 2 w związku z art. 118 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; dalej: k.p.c.) „w zakresie, w jakim umożliwiał umorzenie postępowania w przedmiocie wniosku o ustanowienie (zmianę) pełnomocnika z urzędu w sytuacji, w której pełnomocnik złożył opinię o braku podstaw do wniesienia skargi konstytucyjnej, pomimo że wcześniej został zwolniony z obowiązku reprezentowania skarżącego ze względu na okoliczność utraty zaufania skarżącego do pełnomocnika, tj. przy istnieniu okoliczności, które uzasadniały zmianę (...) pełnomocnika z urzędu oraz wskazywały, że obowiązek zastępowania strony ustał przed wydaniem opinii”, z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; 2) art. 118 § 3 ustawy powołanej w punkcie 1 „w zakresie, w jakim uniemożliwia wniesienie wniosku bezpośrednio przez stronę o ustanowienie nowego pełnomocnika przez sąd z urzędu w miejsce pełnomocnika dotychczas ustanowionego na wniosek strony, kiedy to strona utraciła zaufanie do pełnomocnika ustanowionego z urzędu, ograniczając jednocześnie możliwość zmiany pełnomocnika na jego wniosek z ważnych przyczyn”, z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

2. Postanowieniem z 3 listopada 2021 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 8 listopada 2021 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze

z uwagi na skierowanie sformułowanego w niej zarzutu niekonstytucyjności art. 355 § 1 i 2 w związku z art. 13 § 2 w związku z art. 118 § 2 k.p.c. przeciwko aktowi zastosowania tych przepisów, a także nieuprawdopodobnienie, by w wyniku zastosowania art. 118 § 3 k.p.c. doszło do naruszenia praw skarżącego wynikających z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

3. W zażaleniu z 15 listopada 2021 r. (data nadania) skarżący zarzucił naruszenie: 1) art. 61 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) poprzez: a) ustalenie, że skarga konstytucyjna nie spełnia wymagań przewidzianych w ustawie, podczas gdy spełnia ona wszelkie wymogi określone w u.o.t.p.TK, w szczególności jest skargą na przepisy prawa, a nie na stosowanie prawa, a także w skardze w sposób dostateczny uprawdopodobniono naruszenie konstytucyjnych praw i wolności skarżącego, b) brak wydania postanowienia o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, podczas gdy skardze należało nadać dalszy bieg celem jej merytorycznego rozpoznania; 2) błędne zastosowanie art. 61 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK poprzez ustalenie, że skarga konstytucyjna nie spełnia wymogów określonych w ustawie, gdyż jest skargą na stosowanie prawa, podczas gdy w rzeczywistości jest skargą na przepisy będące podstawą ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie skarżącego mające charakter normatywny (zawierające normy generalne i abstrakcyjne) i naruszające art. 45 ust. 1 Konstytucji, tj. prawo do sądu; 3) art. 79 ust. 1 Konstytucji poprzez uznanie, iż w przedmiotowej sprawie skarga jest niedopuszczalna, bowiem skarżący nie uprawdopodobnił naruszenia konstytucyjnych wolności i praw, podczas gdy w treści skargi w sposób dostateczny uprawdopodobniono naruszenie konstytucyjnych wolności i praw, tj. naruszenie prawa do sądu określonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji; 4) art. 45 ust. 1 i art. 188 pkt 5 Konstytucji poprzez pozbawienie skarżącego prawa do rozpatrzenia jego skargi konstytucyjnej przez Trybunał Konstytucyjny, co zamyka mu prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i nadanie skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Zażalenie rozpatrywane jest przez Trybunał w składzie trzech sędziów na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c u.o.t.p.TK). Trybunał Konstytucyjny bada w szczególności, czy wydając zaskarżone postanowienie prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu. Oznacza to, że na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał analizuje przede wszystkim te zarzuty, które mogą podważyć trafność ustaleń przyjętych za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia.

2. Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że argumenty przytoczone w zażaleniu nie podważają ustaleń przedstawionych w zaskarżonym postanowieniu.

2.1. Zarzut niekonstytucyjności art. 355 § 1 i 2 w związku z art. 13 § 2 w związku z art. 118 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; dalej: k.p.c.) nie dotyczył treści zaskarżonych przepisów, lecz niesłuszności wydanego przez sąd pierwszej instancji postanowienia o umorzeniu postępowania w przedmiocie wniosku skarżącego o zmianę pełnomocnika z urzędu,

utrzymanego w mocy postanowieniem sądu drugiej instancji. Skarżący odnosi się do stanu faktycznego sprawy, która legła u podstaw wniesienia skargi konstytucyjnej i kwestionuje wystąpienie w niej przesłanek umorzenia postępowania. Wskazuje w szczególności, że jego zdaniem „z okoliczności przedmiotowej sprawy jasno wynika (...), że sąd zwracając się o wyznaczenie nowego pełnomocnika z urzędu, zwalniając tym samym z obowiązku zastępowania pełnomocnika dotychczasowego podzielił zastrzeżenia skarżącego oraz przyznał fakt utraty zaufania” i „nie można uznać, że umorzenie w takiej sytuacji postępowania nie narusza jednego z podstawowych praw konstytucyjnych, jakim jest prawo do sądu” (s. 6 skargi). Uwagi skarżącego dotyczą więc stosowania prawa i pozostają bez związku z treścią zaskarżonego art. 355 § 1 i 2 w związku z art. 13 § 2 w związku z art. 118 § 2 k.p.c. Tym samym nie mogą być przedmiotem rozpoznania przez Trybunał Konstytucyjny, który jest powołany do badania hierarchicznej zgodności norm, nie zaś do oceny prawidłowości ich stosowania przez sądy w konkretnych sprawach (zob. np. wyroki TK z: 31 marca 2005 r., sygn. SK 26/02, OTK ZU nr 3/A/2005, poz. 29 i 3 lipca 2019 r., sygn. SK 14/18, OTK ZU A/2019, poz. 35). W związku z powyższym Trybunał podziela zaprezentowane w zaskarżonym postanowieniu stanowisko dotyczące sformułowania przez skarżącego zarzutu niewłaściwego zastosowania art. 355 § 1 i 2 w związku z art. 13 § 2 w związku z art. 118 § 2 k.p.c.

2.2. W zaskarżonym orzeczeniu Trybunał zasadnie uznał ponadto, że skarżący nie wykazał, iż w wyniku zastosowania art. 118 § 3 k.p.c. doszło do naruszenia jego praw wynikających z art. 45 ust. 1 Konstytucji, do czego był zobligowany na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 17 marca 2021 r. skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi m.in. przez wskazanie sposobu, w jaki doszło do naruszenia prawa do sądu w sprawie, w związku z którą wniesiono skargę konstytucyjną. Sędzia Trybunału uznał zatem argumentację przedstawioną w skardze konstytucyjnej za niewystarczającą. Pełnomocnik odniósł się do zarządzenia sędziego w piśmie z 14 kwietnia 2021 r. powtarzając treść skargi konstytucyjnej. Obowiązek, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK, polega natomiast na dokładnym określeniu, w jaki sposób zakwestionowane przepisy naruszają konstytucyjnie chronione prawa i wolności (zob. np. wyrok TK z 2 grudnia 2020 r., sygn. SK 9/17, OTK ZU A/2020, poz. 64). Zarzut niezgodności zaskarżonego przepisu z Konstytucją musi być połączony z analizą dokonaną z perspektywy unormowań ustawy zasadniczej określających prawa i wolności, które zdaniem skarżącego zostały naruszone. Powtórzenie stanowiska zawartego w skardze konstytucyjnej nie mogło więc zostać uznane za usunięcie braku formalnego w zakresie wskazania sposobu naruszenia w sprawie skarżącego art. 45 ust. 1 Konstytucji. Trybunał zatem prawidłowo ustalił w zaskarżonym orzeczeniu, że skarżący nie wykazał naruszenia tego przepisu Konstytucji.

Mając powyższe na uwadze Trybunał – na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p.TK *a contrario* – postanawia jak w sentencji.